

Brazílie, Porto Alegre

Záplavy v Brazílii spojily krajské komunity

Matouš Hartman

Největší povodeň v dějinách jižní Brazílie přišla náhle, pršet nepřestalo prakticky měsíc a některá města skončila kompletně pod vodou. Hladina jezera Guaíba u Porto Alegre vystoupala nad historické maximum zaznamenané v roce 1941, stovky tisíc lidí přišly o domov a rizikem se staly kromě rozvodněných řek i sesuvy půdy. Katastrofa ovšem dokázala propojit české krajské komunity v Brazílii, které se pustily do pomoci regionu ihned po začátku tragédie.

Již první květnové dny spustila česká komunita v Porto Alegre ve spolupráci s honorárním konzulátem sbírku, do níž přispívali zejména krajané a studenti češtiny z celé Brazílie. Vybrané prostředky poputují na pomoc v zasažených částech státu Rio Grande do Sul, například do města Venâncio Aires, které osidlovali příchozí z Čech, nebo do regionu kolem města Ijuí, kde funguje české sdružení. Z části peněz se také pořídil zdravotní materiál pro honorárního konzula Evandra Trachtu, který se z Bataypory vydal do Porto Alegre, aby pomáhal zraněným zvířatům.

Několik desítek tisíc domácích mazlíčků, zejména psů, skončilo v dočasných útlucích. Evandro Trachta operoval nejen v Porto Alegre, ale také v těžce zasaženém městě Canoas. Veterinář pomohl během dvou týdnů zhruba 150 zvířatům. Zázemí mu poskytl kromě kolegů z oboru také honorární konzul Fernando Lorenz de Azevedo.

Akci na pomoc v regionu Serra Gaúcha zorganizovala i komunita Boêmios z Nové Petrópolis. Sbírkou otevřela jak pro Brazilce, tak pro Čechy, kteří mohou posílat pomoc v eurech nebo dolarech. Zároveň batayporská komunita společně s organizací INEX spustila sbírku na českém portálu darujme.cz.

Povodně přímo zasáhly jednu členku české komunity v Porto Alegre, jejíž dům řeka zatopila až po střechu, a potom také dlouholetého studenta češtiny Andrého Rolla, který provozuje trafikku na náměstí v Porto Alegre vedle historického tržiště. Voda v centru města už opadla, na řadě je pořádný úklid, protože voda zanechává kontaminované bahno. S čištěním trafiky pomohl český učitel v místě.

Student češtiny André ve svojí trafice, kde hladina vody dosáhla jednoho a půl metru.

Na náměstí v historickém centru už voda téměř opadla.

Argentina, Chaco

Květen 2024

Radim Schottl

Alegorický průvod k oslavám 112. Výročí města

V úvodu měsíce proběhl v Sáenz Peña každoroční tradiční průvod alegorických vozů v rámci oslav 112. výročí města. Tato událost, která byla původně odložena kvůli nepřízní počasí, se nakonec uskutečnila ve středu 1. května. Průvod procházel centrální ulicí San Martín, kde si jej mohli místní obyvatelé užít v rámci odpoledne plného zábavy a kulturních zážitků doplněných dalším doprovodným programem.

V průvodu se zapojily různé kulturní a občanské organizace, včetně zahraničních komunit. Union Checoeslovaca se zúčastnila s alegorickým vozem zobrazujícím českého Krtečka, který vzbudil velký zájem a nadšení mezi diváky. Alegorický vůz, bohatě zdobený a symbolizující českou kulturu, doprovázeli členové a příznivci této unie.

Slavnostní oběd k 111. výročí příchodu prvních československých osadníků do města

Dne 12. května se v sále Unión Checoeslovaca uskutečnil slavnostní oběd k 111. výročí příchodu prvních československých osadníků do města. Akce, která začala ve 12 hodin, přilákala mnoho členů komunity i jejich přátel.

Tato událost je dlouholetou tradicí, která oslavuje bohaté kulturní dědictví československých přistěhovalců, kteří se usadili v Sáenz Peña. Členové a přátelé komunity se tak mohli znovu setkat, vzpomenout na své kořeny, připomenout si historii a přínosy československých osadníků.

Program zahrnoval tombolu, hudbu a tradiční tance, které předvedla folklorní skupina *Moravanka*. Během oběda byly také předány certifikáty o absolvování kurzu vaření. Kromě kulturního programu na návštěvníky také čekal oběd s výborným dezertem (plněné trubičky), které připravili účastníci kurzu vaření.

Den zamilovaných

V sobotu 18. května se v Las Breñas konala večere na oslavu Dne zamilovaných. Akce začala ve 22 hodin a nabídla bohatý program, který zahrnoval jídlo, hudbu a taneční vystoupení. Hosté si mohli pochutnat na typických pokrmech, jako byly uzené vepřové a klobásy s kyselým zelím, pečené hovězí s bramborami a saláty nebo tradiční koláče, které připravili členové Colectividad Las Breñas Checoslovaca. Folklorní skupina *Moravanka* předvedla tradiční české a slovenské tance.

USA, Chicago

Květen v České škole TGM

Kristýna Horáčková

V květnu pokračoval v Chicagu bohatý kulturní program pro českou komunitu. Naše škola hostila operní pěvkyni Ester Pavlů a pianistu Ahmada Jafara Hedara, kteří se ve středu 1. 5. postarali o krátký koncert na Generálním konzulátu ČR při příležitosti návštěvy ministra průmyslu a obchodu Jozefa Síkely a delegace podnikatelů. Turné Ester a Ahmada dále pokračovalo do Cedar Rapids v Iowě, kde se zúčastnili oslav 50. výročí založení Národního českého a slovenského muzea.

Další návštěvou byla speciální pedagožka, logopedka a spisovatelka Ester Stará, která uspořádala několik workshopů pro všechny věkové kategorie – od nejmladších dětí (3-5 let), přes sobotní žáky (6–17 let), až po dospělé studenty a rodiče našich dětí. Ti se nejvíce zajímali o úskalí bilingvní výchovy a o nácvik správné české výslovnosti. Vzhledem k velkému zájmu o toto téma realizovala Ester i několik individuálních logopedických konzultací.

V pátek 17. 5. jsme přímo v centru Chicaga, před Generálním konzulátem České republiky oslavili 20 let od vstupu ČR do Evropské unie. Při této příležitosti jsme měli šanci zhlédnout vystoupení dětí a mládeže ze ZUŠ Kyjov, kteří tímto odstartovali svoji americkou tour.

Následující den, v sobotu 18. května jsme slavnostně zakončili školní rok. Velký úspěch mělo vystoupení fenomenálního kouzelníka Ondřeje Pšeničky, který aktuálně v Chicagu působí na krátkodobém angažmá v divadle „Magic Lounge“. Po kouzlech následovala zahradní party, organizovaná našimi skvělými rodiči – nechybělo grilování, venkovní hry a možnost si neformálně popovídat.

Závěrečnou akcí měsíce května, které se naše škola zúčastnila, byla vzpomínková akce na Memorial Day (27.5.), která proběhla na Českém národním hřbitově. Naši žáci zde recitovali básně Karla Kryla a vzdali tak hold válečným veteránům a padlým v první a druhé světové válce.

Oslava výročí vstupu ČR do EU.

Memorial Day – naši studenti, zástupci Bohemian National Cemetery, generální konzul Jakub Utěšený a prezident české školy TGM Andrew Bultas

Mezzo-sopranistka Ester Pavlů a pianista Ahmad Jafar Hedar

Ester Stará v dětském klubu Masaryček (3-5 let).

Vystoupení kouzelníka Ondřeje Pšeničky.

Závěrečná školní besídka – učitelky TGM (zleva: Kristýna Horáčková, Irena Čajková, Klára Moldová).

Chorvatsko, Daruvar

Prozaicko-poetické momenty Michala Rejžo Pavlíka

Tereza Vlček Klímová

Pozvání mezi krajany přijal Michal Rejžo Pavlík, který je velmi zajímavou a všestrannou osobou. Nejen, že je talentovaným spisovatelem, ale také režisérem divadelních her pro vlastní scénu Divadla Podkova a učitelem českého jazyka a dějepisu na Gymnáziu profesora Jana Patočky v Praze.

Jeho dílo momentálně čítá tři romány – *Kurvy nepláčou*, *Vteřiny slunce a requiem*, *Bílá stopa* – a sbírku poezie s názvem *Výstup na horu Méru*. Všechna tato díla jsou ovlivněna oblastí příhraničních Sudet a Mariánských Lázní, prostředím, odkud autor pochází a kde je dle jeho slov dodnes cítit to, že současní obyvatelé nepřilnuli ke kraji, kde žijí, a nemají k němu hlubší vztah. Knihy jsou rovněž provázány různými společenskými tématy, která autora znepokojují a na která má potřebu poukázat. Dalším společným prvkem, který se v jeho knihách často objevuje, je magično, které místy přechází až v magický realismus, často vyjádřený prostřednictvím nadpřirozených bytostí. Každou svoji knihu vnímá jako umělecký celek, od samotného textu a jeho poselství po vizuální stránku, která je pro něj důležitá, a proto vždy pečlivě vybírá ilustrátora, aby byla atmosféra příběhu dokonale podtržena.

Nejdříve zavítal mezi studenty daruvarského gymnázia, které seznámil se svojí tvorbou, a následně přečetl úryvek *Bílá vrána* pocházející z románu *Bílá stopa*, který poukazuje na cyklický návrat totalitarismu jako společenské ideologie. Pro studenty taktéž připravil tvůrčí aktivitu, při níž pracovali s verši z poetického díla *Výstup na horu Méru*, konkrétně se zaměřili na dramatizaci vybraných částí. Nejdříve vysvětlil, že hora Méru je fiktivní posvátnou horou hinduistického náboženství a že její hledání je analogií k životu, kdy lidé stále něco hledají a po něčem touží, avšak je nezodpovězenou otázkou, zda se jim to podaří nalézt. Studenti si s úkolem velice dobře poradili a sehráli velmi originální a nápadité scénky.

Další na programu byla literární dílna pro dospělé v českém oddělení Lidové knihovny a čítárny v Daruvaru, která byla zorganizována společně s Klubem literátů Svazu Čechů v Chorvatsku. Setkání se spisovatelem si nenechali ujít hlavně členové klubu v čele s Tanjou Novotnou Golubičovou, ale také další zájemci o současnou českou literaturu. Michal opět představil sebe a svoji tvorbu, přečetl kapitolu z knihy *Bílá stopa* s názvem *Sněhulák* pojednávající o chamtivosti vrcholných politických představitelů.

Posluchače seznámil také s verši ze své sbírky *Výstup na horu Méru* a ani oni nebyli ochuzeni o tvůrčí aktivitu. Jejich úkolem bylo propojit předem určené verše tak, aby vznikla jejich vlastní báseň. Naši literáti byli natolik soustředění, že by se atmosféra dala krájet. Poté své poetické výtvary vzájemně sdíleli a nutno říci, že vzniklo spoustu ať už pozitivně, či negativně laděných textů odrážejících současný život a stav společnosti. Na závěr milého setkání proběhla diskuse, kdy autor ochotně odpovídal na otázky a podepisoval zájemcům své knihy.

Vzhledem k tomu, že Michal není pouze autorem, ale také režisérem, projevil velký zájem o dětskou divadelní a recitátorskou přehlídku *Naše jaro*, která právě probíhala v Dolanech. Taktéž zavítal do Svazu Čechů, kde ho paní předsedkyně Ana-Maria Štrumlová Tučková seznámila s historií a fungováním české menšiny v Chorvatsku, dále navštívil novinové vydavatelství Jednota a Českou základní školu Jana Amose Komenského v Daruvaru.

Setkání s tímto mladým talentovaným autorem bylo velice obohacující pro všechny strany. My si odnášíme krásné a hluboké literární zážitky a Michal si odvezl příjemné vzpomínky a poznatky o životě Čechů v Chorvatsku. A kdo ví, možná i inspiraci pro některou z jeho dalších knih.

Rozhovor s Michalem Rejžo Pavlíkem si můžete poslechnout zde: <https://www.radio-daruvar.hr/mezi-krajany-s-michalem-pavlikem/>

Čeština ve světě aneb Práce učitele u krajanů

1. květen 2024 se nesl ve slavnostním duchu, na mnoha místech se připomínalo významné výročí 20 let od vstupu České republiky do Evropské unie. Nejen v Praze, ale i v Záhřebu tak u této příležitosti proběhl Den Evropy. Tato událost se taktéž připomínala ve školách. Jednou z nich byla Základní škola U Školské zahrady v Praze 8, která tomuto tématu věnovala celý projektový týden. Žáci si mohli vybrat z několika nabízených témat, přičemž jedním z nich byla čeština ve světě. Cílem bylo žáky seznámit s tím, že česky se lidé neučí pouze u nás v České republice, ale také na mnoha místech za našimi hranicemi a na různých typech škol.

Jednou z aktivit pro tuto skupinu zájemců byla přednáška zaměřující se na práci učitele u krajanů. Se žáky a paní učitelkou jsme se spojili on-line a strávili jsme společně příjemnou hodinu. Vzhledem k tomu, že není všeobecně známým faktem to, že v Chorvatsku žije početná a výborně organizovaná česká menšina, seznámila jsem je s tím, kdo je to vlastně krajan, kdy a proč přišli Češi do Chorvatska, ve které části této země žijí, jaký je současný počet lidí hlásících se k české národnosti a také s momentální jazykovou situací. Poté se žáci dozvěděli o tom, jak funguje Svaz Čechů v Republice Chorvatsko, co jsou to české besedy a jaké je jejich poslání, také o místních médiích jako je Novinové vydavatelství Jednota a Rádio Daruvar a o dodržování českých tradic a zvyků. Dalším tématem byly české školy. Nejdříve jsem žákům představila rozdíly mezi školní docházkou v České republice a v Chorvatsku. Poté jsme se již věnovali samotnému českému jazyku a jeho výuce v rámci jednotlivých modelů, učebnicím a také náplni práce učitele u krajanů. Žáky zajímalo, jak se vyslaným učitelem stát, co vše je potřeba absolvovat a jaké musí uchazeč splnit požadavky. Na závěr na žáky čekal jazykový kvíz, aby si dokázali lépe představit, že místní čeština není přece jen stejná jako ta, kterou sami běžně hovoří.

Žáci následně ze získaných informací vytvořili plakát a napsali dopisy pro děti v Chorvatsku. Ty z nich měly velikou radost a s chutí se pustily do psaní odpovědí.

Žáci z pražské základní školy byli překvapeni množstvím dětí, které se v Chorvatsku učí česky a také tím, že zde existují české školy. Velmi je také zaujaly rozdíly ve školním roce a běhu školy. Taktéž byli překvapeni, kolik aktivit a věcí učitel u krajanů dělá.

Těší mě, že o krajany v Chorvatsku, český jazyk v zahraničí a práci vyslaného učitele projeví vyučující i žáci takovýto zájem. Nyní o Daruvaru a nejen o něm ví zase o něco více lidí a třeba se sami jednou vydají cestou, kterou jsem si vybrala já.

Zdravá pětka

Krajany provází české dobroty doslova na každém kroku, není víkend, kdy by se v některé z besed nesmažily bramboráky či nepekly kynuté buchty a koláče s marmeládou nebo povidly. Žačky z 5.č České základní školy Josefa Růžičky v Končenicích se rozhodly vydat se o něco zdravějším směrem, a tak se zapojily do *Zdravé pětky*, soutěže vyhlášené Nadačním fondem Albert pro mladé kuchařky a kuchtíky, kteří připraví zdravou snídani či svačinu, a co je důležité, svůj recept si musí dobře rozmyslet tak, aby neplýtvali potravinami.

Na náš tým s názvem *Chorvatské ribice* čekala výzva v podobě zdravých ovocných nebo zeleninových muffinů. Děvčata se rozhodla využít suroviny ze svých zahrádek, jako jsou mrkev a jablko, a k jejich receptu připojila svůj příběh. Není zvykem, že by zdejší školy disponovaly cvičnými kuchyňkami, a tak nezbývalo nic jiného než poprosit paní kuchařku, aby nás pustila do svého království. Při přípravě zdravých muffinů nebylo nouze o zábavu, žačky pracovaly s nadšením a chutí a při tom hezky procvičovaly česká slovíčka.

Do finále soutěže v Praze nakonec sice nepostoupily, ale kuchařskou revue jsme si náramně užily. A k našemu překvapení jsme získaly zpětnou vazbu organizátorů, kteří byli našimi mladými cukrářkami a tím, že pozvedly tuto soutěž na mezinárodní úroveň, nadšeni. Takže příští rok zase v kuchyni!

Vesnice Končevice, kde bydlíme, je sice v Chorvatsku, ale naše spojení s Českou republikou je hluboké a silné. Naše rodiny jsou původem z Česka, a i když jsou tyto dvě země tolik vzdálené, stále se snažíme udržovat vazby s českou kulturou a tradicemi. Když jsme se rozhodovaly, s jakým receptem půjdeme do soutěže Zdravá pětka, chtěly jsme vybrat něco, co nás spojuje s naší českou identitou, ale zároveň je zdravé a dobré. Tak jsme se rozhodly pro recept na muffiny s mrkví a jablkem. Právě jablka a mrkev totiž byly ve výborných buchtách, který si naši předkové kdysi přinesli z Čech. Tento recept je tak pro nás návratem k rodinným kořenům a připomíná nám naše předky. Přestože Česká republika je tak daleko, naše srdce i chutě zůstávají spojeny s touto zemí. Chceme přinést kousek českého ducha do soutěže Zdravá pětka a ukázat, že i děti z malé vesnice v Chorvatsku mohou přinést do světa zajímavé nápady a chutě. Naše muffiny s mrkví a jablkem zachutnaly nejen nám, ale také panu řediteli a paní tajemnici, kterým jsme je darovaly za to, jak se o nás a naši školu krásně starají. Nezapomněly jsme ani na paní kuchařku, která nás pustila do svého království, abychom mohly muffiny upéct. Trošku jsme se bály, co na náš výtvar bude říkat. A věřte nebo ne, byla nadšená. A my, žačky 5.č, máme radost ze společně odvedené práce a z úsměvů na tvářích všech, kteří ochutnali.

Chorvatsko, Daruvar, Končenicice

Tři medvědi a drzá Máša

Ilona Kirchnerová

V minulém roce jsem se na jednom divadelním festivalu v České republice seznámila s loutkoherečkou, muzikantkou a herečkou divadla Ypsilon **Jiřinou Vackovou** a slovo dalo slovo a návštěva v české krajanské komunitě v Chorvatsku tím byla zpečetěna.

Jiřina Vacková přivezla dětem z českých škol a školek v Daruvaru a v Končenicích loutkové představení s názvem **Tři medvědi a drzá Máša**, které vypráví tradiční pohádku o třech medvědech, kterým se objeví v domečku někdo, kdo jim spí v postýlkách, jí z talířku a sedí na židličce, trochu netradičně. Aneb Máša, tedy holčička Marie se neztratí v lese a není hodná, ale cituji „voprásklá jak nádražní vrabec“. Chodí po lese a vykřikuje: „Já se nudííííím, já se nudíííím, aaaachhh jooooo!“ A to se přesně vůbec nedá říci o nadšeném publiku na všech pěti představeních, které loutkoví herci pod doslova vedením Jiřiny Vackové odehráli.

První dvě představení se uskutečnila na půdě Základní Školy Jana Amose Komenského v Daruvaru. A tím myslím skutečně na půdě, protože tam se skrývá věc nevídaná. V podkroví místní školy je totiž prostor, ve kterém se přímo loutkové divadlo nachází a který je uzpůsobený pro dětský loutkoherecký kroužek. Nemohli jsme tedy najít lepší místo, kde „rozbalit krám“. První dvě představení shlédli žáci prvního stupně, tedy prvních čtyř tříd (zde je povinná školní docházka osmiletá).

Druhý den jsme se přesunuli do malého sálu v Českém domě v Daruvaru, kde na nás čekalo mnoho nadšených dětí z České školky Ferdy mravence v Daruvaru. Myslím, že pohádku si užili nejen malí diváci, ale i jejich vychovatelky neboli, jak se tady hezky říká, „tety“. A stejně radostně probíhalo i poslední představení tentokrát pro první stupeň základní školy Josipa Ružičky v Končenicích, který doplňovaly děti z končenické české školky.

Vzhledem k tomu, že pohádka byla koncipována interaktivně, zapojeni jsou všichni bez rozdílu věku a písnička přivolávající medvědy nám rezonovala v uších a duších ještě hodně dlouho po tom, co Jiřina odjela zpět do České republiky. Doufáme, že se v české krajanské komunitě ještě někdy uvidíme zase s nějakým dalším představením.

(Pozn. autora: ředitelka školky Ferdy mravence Zdeňka Kutilová se mi pochlubila, že ji mocným hlasem zazpívala i druhý den při vstupu do Svazu Čechů v Republice Chorvatsko, který celou akci financoval. Bravo!)

Chorvatsko, Dolany

Zlodějové v Lipovci

Ilona Kirchnerová

Začal květen a tento měsíc bývá v české krajanské komunitě v Chorvatku ve znamení oslav všeho, co místní české děti umí. Jedná se v podstatě o přehlídku všech činností a aktivit v oblasti umění, ať už výtvarného, hudebního, literárního nebo tanečního, ale třeba také sportu a samozřejmě různých vědomostních soutěží. Souhrnně se tento „svátek kreativity dětí a mládeže“ označuje zastřešujícím názvem ***Festival dětské tvořivosti Dětské jaro.***

Jednou z těch nejvíce sledovaných částí přehlídky je část, ve které se představují žáci základních škol všech tří vyučovacích modelů (tedy Modelu A, B i C) v oboru dramatickém a v oboru recitace, vše samozřejmě v českém jazyce, tedy **Divadelní jaro**.

V letošním roce jako i v předchozích ročnících se organizace celé akce ujala Česká beseda Dolany v čele s předsedkyní Slávkou Bobličovou, která je nejen zkušená divadelnice, ale také sama vede dětský divadelní soubor Kašpárek. Bohatý program proběhl 10. 5. v sále Českého domu v Dolanech a vystoupili na něm žáci ze základních škol z Daruvaru, Končenic, Dolan, Horního Daruvaru, Daruvarského Brestova, Lipovlan, Lipovce, Ivanova Sela a Bjelovaru. Zazněly např. verše Jaromíra Seiferta, Emanuela Frynty i Ludvíka Aškenazyho, viděli jsme pohádku o zvířátkách a loupežnících i o tom, jak se Hurvínek učil přísloví.

Naše dětská divadelní skupina **České besedy Horní Daruvar** pod názvem **HorDa** se představila s krátkou ochutnávkou dlouhodobě připravovaného představení **Bába Bedla**, které jsem napsala na motivy stejnojmenné knihy **Markéty Pilátové** a o jehož premiéře bude řeč v jedné z dalších zpráv. Vzhledem k tomu, že délka představení na Divadelní jaro je časově omezená, předvedli jsme pouze voicebandový začátek a prvních pár minut příběhu, ale i tak jsme sklidili nadšený potlesk a pozvali tak přítomné publikum na již zmiňovanou premiéru. Akce byla zakončena společným posezením u dobrého jídla a všichni už se těšíme na příští rok v Dolanech.

Chorvatsko, Horní Daruvar

Premiéra představení *Bába Bedla*

Ilona Kirchnerová

S Českou besedou Horní Daruvar spolupracuji vlastně téměř od úplného začátku svého pobytu u české krajanské komunity v Chorvatsku. Je to jedna z besed, která má mimo dospělých složek besedy také dětskou skupinu, která se v minulém roce zejména díky vedení členky besedy **Jitky Jílkové** poměrně rozrostla. Společně jsme uspořádali mnoho akcí kulturních i sportovních, zaměřených na ekologii a hry v přírodě, nazkoušeli jsme vánoční scénku Podborská hra vánoční a pravidelně se s dětmi zúčastňujeme krajanských akcí a festivalu včetně největší dětské divadelní události, jakou je ***Divadelní jaro v Dolanech***.

V minulém školním roce navštívila krajanskou komunitu na moje pozvání spisovatelka **Markéta Pilátová** a uspořádala zde sérii autorských čtení a dílen pro děti ke své knížce ***Bába Bedla***. My jsem se s knihou a houbovou tematikou začali seznamovat již dříve, ale myslím si, že tím hlavním momentem bylo to, když Markéta dala laskavé svolení k tomu, že můžeme vytvořit divadelní představení na základě její knihy. Tím také vznikla ***dětská divadelní skupina HorDa*** a práce a zábava se mohly rozproudit naplno. Učili jsme se všichni – já jsem se učila režírovat děti, děti se učily voicebandové recitování, jevištní mluvu a to, jak se pohybovat. Maminky tvořily kostýmy, kulisy a rekvizity.

Premiéra divadelní hry ***Bába Bedla***, kterou jsem napsala a režírovala, se uskutečnila v Českém domě České besedy Horní Daruvar a byla velkolepá. Nejenom, že nám pomohly ženy z kreativní skupiny české besedy vyzdobit sál a schody do domu tak, že už při vstupu jste si všichni připadali jako v pohádkovém lese, ale k občerstvení se podávaly muffiny ozdobené malými houbičkami z bonbonů a čokolády, nebo žížalami (samozřejmě těmi gumovými a kyselými), no zkrátka zadání bylo „lesní tematika“ a myslím si, že bylo naplněno po okraj. Vše korunoval dort ve tvaru pařezu s houbami.

Samotné představení bylo skvělé. Jak už to tak bývá, o co horší generálka, o to lepší premiéra. Poprvé všechno klaplo tak, jak mělo, nikde se nic nepokazilo, nikdo (dokonce ani já) nikde nic nezapomněl, technika fungovala, publikum se smálo a dojívalo na správných místech. Na závěr jsem jako autorka, režisérka i učitelka pocítila nejen úlevu, ale také neskonalou vděčnost a obdiv k dětem, které se všechno tak krásně naučily, i k rodičům, kteří byli ochotni pomoci. Myslím, že jsme vytvořili něco neopakovatelného. No, tedy vlastně, opakovat to budeme, protože nás samozřejmě čeká několik repríz, a především pak také vystoupení na festivalech Šrámkova Sobotka a Orlická brána, kam jsme byli v červenci tohoto roku pozváni. Těšíme se velmi. Napíšu, jaké to bylo.

Chorvatsko, Ivanovo Selo

Terénní výuka v Ivanově Sele

Ilona Kirchnerová

Terénní výuka neboli výuka mimo školu, je projekt, který už nějakou dobu v Základní škole Jana Amose Komenského funguje. Účastní se ho žáci sedmých tříd a probíhá ve vesnici Ivanovo Selo. Tato osada byla založena roku 1825 a jedná se o jedinou vesnici v Chorvatsku, kterou osídlili při jejím založení výhradně kolonisté z českých zemí. Celá akce je koncipována jako mezioborový projekt, ve kterém spolupracují zpravidla učitelé dějepisu, češtiny a náboženství, kteří připravují pro děti program. Žáci navštíví český katolický kostel Nejsvětější trojice, v němž se mj. nachází obrazy sv. Ludmily, sv. Václava, sv. Vojtěcha, místní českou malotřídku a památník, u něhož vzdávají minutou ticha holt obětem masakru v Ivanově Sele ze dne 21. září 1991, z doby chorvatské války za nezávislost, spáchaný srbskými paravojenskými jednotkami na chorvatských civilistech české národnosti. Následuje návštěva etnodomu, což je jeden z nejstarších zachovalých domů původních českých osadníků i s hospodářskými budovami, který je zařízen a je v něm tedy vidět, jak žili předci současných chorvatských Čechů. Na cestě z Ivanova Sela se koná ještě jedna zastávka, a to ve vesnici Končenice, kde se v katolickém kostele nachází jediná česká křížová cesta na území Chorvatska.

V letošní roce jsme se pokusili program, který může být pro studenty poněkud fádní ozvláštnit tím, že jsme pro ně v prostorách a v hospodářských budovách etnodomu připravili interaktivní vzdělávací hru. Žáci se rozdělili do skupin podle tzv. „řízené náhody“, dostali mapu objektu se zakreslenými stanovišti, na kterých nacházeli úkoly. Pomocí luštění jednotlivých rébusů, hádanek, šifer, nebo při plnění dalších úkolů se dozvídali důležité historické informace o životě prvních Čechů. tuto část si vzala na starosti učitelka dějepisu a zeměpisu **Miroslava Veltruská** a připravila ji opravdu skvěle.

Svojí troškou do mlýna jsem přispěla závěrečným divadelním úkolem, ve kterém žáci museli v prostorách etnodomu najít louky, které představovali mnohdy již zaniklé věci denní potřeby jako máselnice, kolovrat, díže na chleba nebo dřeváky, vylosovali si k nim jednu postavu, např. dědečka a větu, která musí v divadle zaznít. S nimi pak secvičili krátké loutkové divadlo s tematikou příchodu Českých rodin do Ivanova Sela.

Akce proběhla úspěšně, a i z reakcí některých žáků víme, že to pro ně bylo zábavnější a přínosnější nežli jen poslouchání výkladu. Zároveň jsme celou akci koncipovali tak, aby se dala příští rok s dalšími sedmáky zopakovat v podobné verzi.

Chorvatsko, Virovitice

Chlebičková dílna

Ilona Kirchnerová

Spolupráci s Českou besedou Viroviticko-Podravského županství a s její předsedkyní Jasnou Per Kožnjak si slibujeme již od minulého roku, ale zatím bohužel nebyl čas a příležitost, když tedy pomínu občasně fotografování některých besedních akcí, na které jsem vždy velmi srdečně zvána.

V letošním roce se nám konečně podařilo uspořádat společnou akci v rámci **Dnů české kultury** ve Virovitici, která zároveň tyto dny odstartovala. Jedním z prvních bodů bohatého kulturního programu mělo být představení kuchařské knihy receptů místních babiček **Z babiččina receptáře**. Vydalo krajské nakladatelství *Jednota* a které v rámci své pedagogické činnosti s dětmi shromáždila učitelka Základní školy Jana Amose Komenského v Daruvaru **Svjetluška Prokopić**, zvolila jsem také já pro svoji část programu gastro tematiku. Nesmím zapomenout také na to, že „předskokanky“ mi dělaly dvě babičky z Ivanova Sela, které vzpomínaly na to, jak se vařilo, co se jedlo v době jejich mládí, a jaké menu se připravovalo na pravých českých svatbách v Chorvatsku.

Pro tentokrát jsem nechala odpočívat všechny knedlíky světa a vrhla jsem se na poněkud zdobnější a kreativnější, řekla bych až výtvarné dílo, český vynález, který dal světu rodák z Ústí nad Orlicí Jan Paukert, tedy na pravý český chlebiček. Samozřejmě, že skoro každý evropský národ má nějaký typ sendviče, který je našemu chlebičku podobný, ale co je pro chorvatské (a z předchozích zkušeností mohu říct, že i srbské) prostředí neznáme, je fenomén pomazánky. Pomazánku tady prostě nikdo nedělá.

My jsem si tedy s účastnicemi chlebičkové dílny nejprve pověděly něco o historii chlebičku, o Janu Paukertovi a jeho lahůdkářství a následně přistoupily k praxi. Jak to dopadlo můžete vidět na následujících fotkách. Myslím si, že dílna měla úspěch a že ji rozhodně ještě někdy zopakujeme.

Srbsko, Kruščice, České Selo, Bela Crkva, Vršac

Květen 2024

Alena Havlová

Prvomájový fotbal v Českém Sela (1.5.2024)

První máj je v Srbsku dnem grilování. Krajané tento zvyk přejali od Srbů a v Českém Sela k němu přidali ještě fotbal. Sešli se místní i jejich přátelé. Zápas dospělí – děti skončil 3:4. Je skvělé, že do Českého Sela se lidé vrací ke stálému pobytu i pro společenská setkávání.

Návštěva mozaikářky z České republiky (8.5. –13.5.2024)

V rámci projektu *Mozaika pro Český Banát* přijala pozvání k účasti na realizaci projektu dětského hřiště v Českém Sela mozaikářka Gabriela Gabčík Beranová z Kladna. Pět dní s námi strávila v Banátu, kde intenzivně pracovala na tvorbě skákacího panáka do Českého Sela a předávala své zkušenosti místním. Také si připravila mozaikovou dílnu na dětský den v Bělehradě. Měli jsme příležitost jí ukázat budovu velvyslanectví, seznámit s krajaný a domluvit se na další spolupráci. Paní Gabriela připravila materiál pro finální realizaci skákacího panáka, která proběhne v červenci za pomoci dobrovolníků z Hnutí Brontosaurus, místních krajanů a nové stážistky, která v červenci navštíví Srbsko v rámci programu Erasmus+.

Český dětský den v Bělehradě (10.5.2024)

V pátek 10. května ve spolupráci s Dětským kulturním centrem Bělehrad organizovalo Velvyslanectví České republiky v Bělehradě s učitelkou českého jazyka Alenou Havlovou už potřetí Český dětský den, kterého se zúčastnilo přes 70 dětí z Bělehradu a Banátu. Dětský den začal krátkou prohlídkou budovy velvyslanectví, odkud se pak děti přesunuly do galerie Dětského centra, kde akci s velvyslancem Tomášem Kuchtou zahájila vedoucí uměleckých programů Lidija Seničar.

Velký úspěch měla umělecká dílna Terezy Stamenković Klepáček a Aleny Havlové. Kromě malování a výroby šperků z českých korálek měly děti možnost dělat i mozaiky či kresby významných českých osobností a architektury. Nechyběly ani pohybové a hudební hry (připravili Stanislav Havel a Jaroslav Bodnar) a český animovaný film *Štaflík a Špagetka*. Do organizace se zapojili i studenti bohemistiky bělehradské Filozofické fakulty včetně lektorky Denisy Walkové. Pozvání k účasti na dětském dni přijala i česká mozaikářka Gabriela Beranová a Klára Ondrigová – budoucí stážista programu Erasmus+.

Děti si domů odnesly krásné ceny, diplomy i medaile.

Výstava v Novém Sadu (15.5.2024)

Česká beseda Nový Sad poskytla zázemí pro realizaci výstavy umělkyň Terezy Stamenković Klepáček a Heleny Doležalové. Výstava s názvem *Kódy vetkané do minulosti* propojovala jak svět minulosti a současnosti, tak přinesla příležitost pro prezentaci děl i rozhovory v srbsštině i v českém jazyce. Expozice byla instalována v Digitálním mládežnickém centru v Novém Sadu a slavnostně ji uvedl konzul Petr Doležal.

Den rady (16.5. 2024)

V polovině května proběhly oslavy Dne národní rady české národnostní menšiny. Je to příležitost pro setkání zástupců českých spolků a dalších organizací v Srbsku. V městském muzeu v Bele Crkvi proběhlo slavnostní uvedení programu předsedou národní rady Jaroslavem Hocem. Hosty pozdravil i pan velvyslanec Tomáš Kuchta. Hudební program připravil sbor Bella musica a Hudební škola Josipa Marinkoviće z Vršce. Studenti belocrkvanského gymnázia přednesli zajímavosti o významných Čechách i jejich historii v Srbsku v českém i srbském jazyce. Program pokračoval v České besedě Bela Crkva, kde byla připravena slavnostní tabule a promítání s krajanskou tematikou.

Svatojánský pohár v Českém Selu (19.5.2024)

Fotbal na svatojánské posvícení v Českém Selu má dlouholetou tradici. A obnovení této akce si vzala za své místní České beseda. 19. května se konal již třetí ročník Svatojánského poháru. Cílem akce je přátelské setkání krajanů z Banátu a jejich přátel. Z rumunského Banátu přijel tým Gerníku, z České republiky se pravidelně účastní Hnutí Brontosaurus, České velvyslanectví v Bělehradě podporuje turnaj nejen finančně, ale letos vyslalo do boje dokonce dvě družstva. Nechyběly české spolky z Kruščice, Bělehradu a z Českého Sela. Tradičně se na turnaji představil fotbalový klub Ratar z Kruščice.

Na *Svatojánském poháru* se potkalo osm týmů, které byly rozděleny do dvou skupin a nejlepší dva postoupily do semifinále. První semifinále pak tvořil tým Gerníku a Rataru a v druhém semifinále svedla souboj Ambasáda s Kruščicí. Vítězem turnaje se po penaltách stal tým Kruščice před Gerníkem a týmem Ambasády. Nejlepším

brankářem byl vyhlášen Vladimír Lang z týmu Ambasády a nejlepším hráčem Petar Kuželka z Kruščice.

Svatojánský pohár byl pro ambasadora Tomáše Kuchtu pravděpodobně poslední akcí s krajany v Banátu, proto mu po slavnostním předání diplomů a pohárů poděkovala Česká beseda České Selo za veškerou spolupráci a pomoc.

Pořadí turnaje

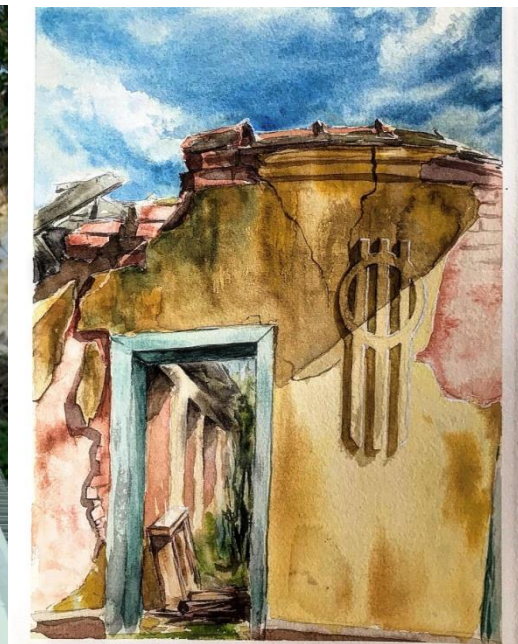
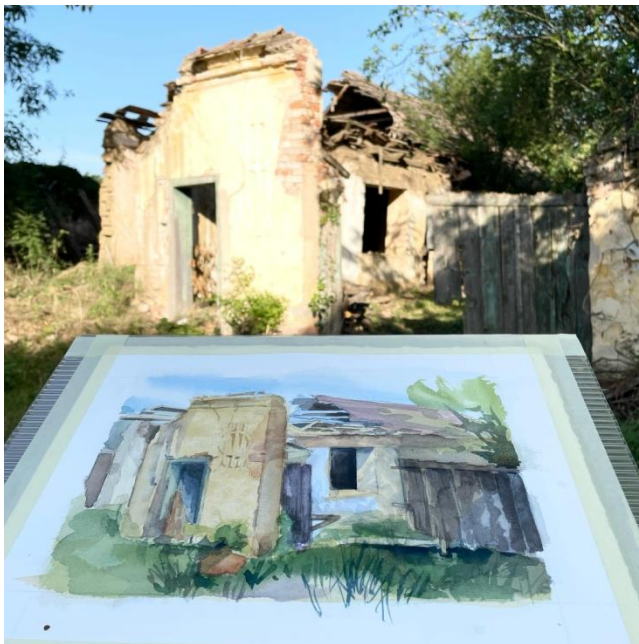
1. Kruščice
2. Gerník
3. Ambasáda A
4. FK Ratar Kruščica
5. FK Ablian Češko Selo
6. Ambasáda B
7. Česká beseda Bělehrad
8. Hnutí Brontosaurus

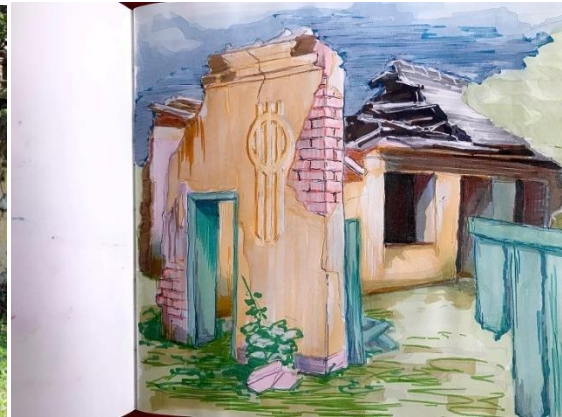

Malířský plenér s umělci z České republiky (22. -26.5.2024)

Dlouho plánovaný plenér s umělci z České republiky se nám konečně podařilo uskutečnit. Učitelka českého jazyka spolu s akademickou malířkou Terezou Stamenkovič Klepáček hostily tři české malíře. Tvořilo se v lokalitě s českým osídlením, například v Českém Selu a Bele Crkvi. Umělci navštívili i přírodu u Dunaje. Vznikla krásná díla, zejména akvarely. Do roka plánujeme zrealizovat společnou výstavu v Bele Crkvi.

Prezentace literární sbírky národnostních menšin Vojvodiny (24.5.2024)

Sdružení „Kreativna komuna Vršac“ ve spolupráci s Českou besedou Vršac a několika dalšími spolky realizovala literární projekt zameraný na literární tvorbu mladých lidí v jazyce národnostních menšin. Projekt podpořilo srbské Ministerstvo pro lidská i menšinová práva a město Vršac. Z vybraných prací vznikla sbírka, která byla prezentována během slavnostního programu v Centru Milenium ve Vršci. Součástí sbírky je poezie i krátká próza v češtině, maďarštině, rumunštině, slovinštině či makedonštině.

Oslava svátku svatého Urbana (25.5.2024)

V sobotu 25.května jsme si připomněli svátek svatého Urbana nad belocrkvanskými vinicemi.

Vinice v okolí města Bela Crkva bývaly kdysi vyhlášenými evropskými producenty vína, a to hlavně díky umu německých a českých vinařů. Před dvěma sty lety postihla belocrkvanské vinaře velká neúroda, kvůli které byla vystavěna socha svatého Urbana, patrona vinařů. Pod touto sochou se každoročně konají setkání s účastí duchovních. Prosí se za dobrou úrodu a ochutnává víno z minulých let.

Svátek Nejsvětější Trojice v Kruščici (26.5.2024)

Svátek Nejsvětější Trojice se slaví každoročně 50 dní po Velikonocích. V Kruščici po mši svaté prochází slavnostní procesí obcí. Místní se modlí a zpívají české duchovní písně, do zástupu věřících vhadzují zrnka obilí, kukuřice, lístky květin a sladkosti. Tento slavnostní den je příležitostí pro duchovní ztišení i setkání se svými nejbližšími.

Návštěva studentů slavistiky z Varšavy v Bele Crkvi (27.5.2024)

Na konci května jsem měla příležitost v Bele Crkvi přivítat speciální hosty – studenty slavistiky z Varšavy (studentská organizace Koło Naukowe Slawistów). Skupina několika studentů realizovala terénní výzkum zabývající se národnostními menšinami v Srbsku. Studenti měli příležitost navštívit Národní radu české národnostní menšiny a také Mediální centrum v Bele Crkvi a dostat odpovědi na řadu otázek týkajících se života a fungování české menšiny v Banátu.

Dny Cyrila a Metoděje (24.5.–26.5. 2024)

Srbsko české sdružení a beseda Petrovaradin už poněkoličtější zorganizovala Dny Cyrila a Metoděje. Několikadenní akce konající se v Petrovaradinu, Novém Sadu a Sremskem Karlovcu nabídla zajímavé přednášky, koncerty a duchovní programy propojené s českou kulturou a jazykem.

**Дани
Ћирила и Методија**
2024
ПРОГРАМ

ПЕТАК, 24.05.2024. у 9.30
Литургија у Храму апостола Павла у Петровградцу и
обележавање споменику Удружења „Београд Петровградци“.

СУБОТА, 25.05.2024. у 19.00
Српски Каргоци, у богословији Свети Арсеније београдски:
Сачињено отацарски изложбе и трибина на тему:
„Дарова православна црква – мост срцења Срба и Чеха“.

Учествују:
- Проф. др. Јован Сивачић,
- Отац Јован Милановић, ректор богословије и мастер
социологије Андрај Кучић,
- Владика Роман Јабар,
- Хана Голанец,
- Хор Свети Роман Слатколовић,
- Хор „Новосадске шкљанце“.

НЕДЕЉА, 26.05.2024. у 18.00
Меса заједница Петровградци, Чајковског 1а.
Концерт „Светитељства у час“ наступију чланови музичке
секције Удружења „Београд Петровградци“.

ДОБРО ДОШЛИ!

ПОЗИВНИЦА
за манифестацију
Дани Ћирила и Методија

Српска православна црква
Српска православна црква у Србији

Министарство културних блага Србије

Град Нови Сад
Муниципално удружење „Београд Петровградци“

Београд Петровградци
Београд Петровградци

